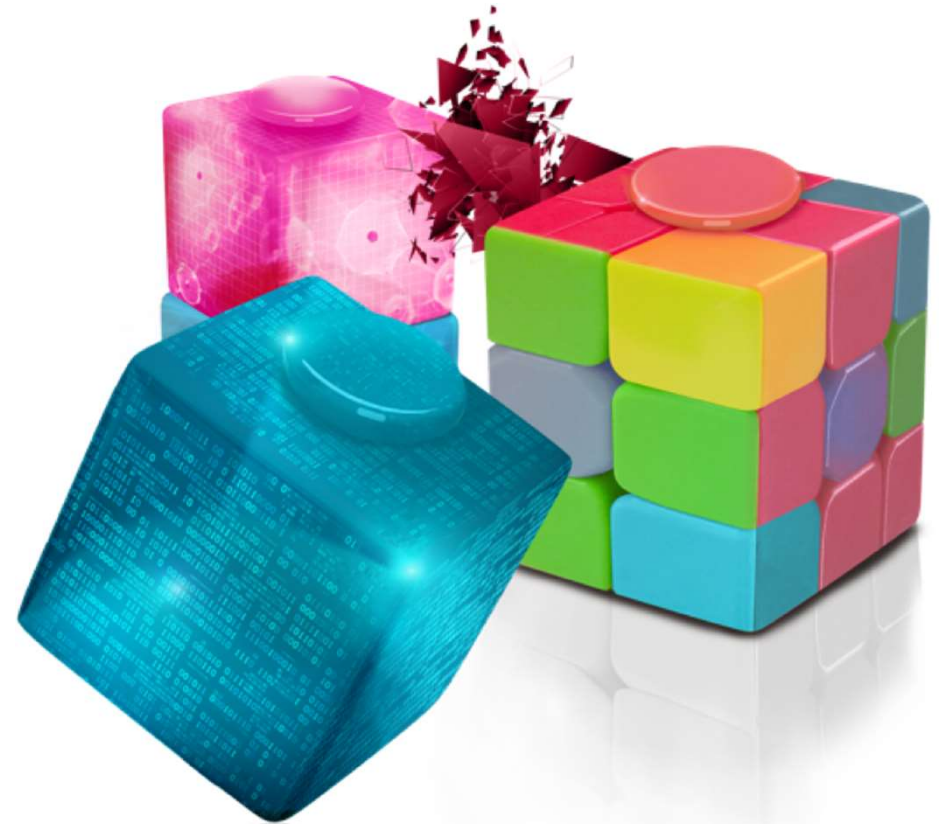

Tornion kaupunki: Koulukuljetuksista vähäpäästöisiä

Tornio hankkii koulukuljetukset mahdollisimman vähähiilisesti reittioptimoinnin ja ajoneuvojen päästövaatimusten vaatimusten määrittelyllä. Tavoitteena 20 % CO₂-päästövähennys, mikä on nykyisten direktiivien mukainen vähimmäisvaatimus. Koulukuljetukset Tornion kaupungin alueella ml. Haaparannan kielikoulun kuljetettavien suomalaisten lasten kuljetukset.

Tornion kaupunki

- **Hankintojen yhteenlaskettu arvo:** 73,5 M € (2020)
- **Hankintojen hiilijalanjälki ja suurin päästövähennyspotentiaali:** 19,32 milj.CO2-ekv.kg. Suurimmat päästöt aiheutuvat Asiakaspalvelujen ostot -ja Rakennusten ja alueiden ylläpito –kategorioista. Erityisesti alakategorioissa Lämmitys, Sähkö ja kaasu, Elintarvikkeet, juomat ja tupakka sekä Muut matkustus- ja kuljetuspalvelut. * luvut perustuvat SYKEN ja Hanselin ostolaskudatasta tekemään spend-analyysiin.
- Vähähiilisten hankintojen johtamisen vahvuudet ja kehittämiskohteet organisaatiossa *perustuvat ohjelman aikaisiin tapaamisiin
 - Vähähiilisyys ei ole mainittu nykyisessä kaupunkistrategiassa, mutta silti ansiokasta ilmastotyötä on tekeillä. Tornio on mukana ilmastojohtamisen ILMAVA-valmennuksessa. Uuden kaupunkistrategian valmistelutyö on aloitettu. Uudessa kaupunkistrategiassa asetetaan tarkemmat tavoitteet vähähiilisyydelle.
 - Kaupunkikonsernin hankintalinjaukset ja hankintaohjeistus on uudistettu sekä siirrytty sähköisiin hankintamenettelyihin. Seuraavaksi kehitystoiminnassa keskitytään hankintalinjausten ja hankintaohjeistuksen toiminnallistamiseen sekä luodaan mittarit hankintojen seuraamiseen.
- Suurimpien toimittajien kanssa voisi tehdä kumppanuussopimuksia ja kehittää pitkän aikavälin yhteistyötä (mm. vähähiilisyyttä) yhdessä.
- Toimenpiteitä vähähiilisten hankintojen kehittämiseksi: * perustuvat hankintojen Luotsi-työskentelyyn ohjelman aikana.
 - Kestävän kehityksen ja innovatiivisuuden huomioiminen systemaattisesti hankinnoissa: yhdessä markkinoiden kanssa kehittäen
 - Vähähiilisyyden edistäminen omistajaohjauksessa: Vähähiilisyyden edistämistä koskevat tavoitteet ja niiden seuranta sisällytetään omistajaohjaukseen
 - Vähähiilisyyden edistäminen kuljetuspalvelu ja ajoneuvohankinnoissa:: Siirrytään ajoneuvohankinnoissa lain vähimmäisvelvoitteita noudattaen käyttövoimaltaan uusiutuviin ajoneuvoihin ja uusiutuvan polttoaineen käyttöön sekä huomioidaan muissa kuljetushankinnoissa lain asettamat velvoitteet.
 - Huomioidaan vähähiilisyys myös muissa hankinnoissa.

Tornion kaupunki: Koulukuljetuksista vähäpäästöisiä

Hankinnan kohde: Tornio hankkii koulukuljetukset mahdollisimman vähähiilisesti reittioptimoinnin ja ajoneuvojen päästövaatimusten vaatimusten määrittelyllä. Tavoitteena 20 % CO₂-päästövähennys, mikä on nykyisten direktiivien mukainen vähimmäisvaatimus. Koulukuljetukset Tornion kaupungin alueella ml. Haaparannan kielikoulun kuljetettavien suomalaisten lasten kuljetukset.

Vaikuttavuustavoite ja lähtötilanne: Koulukuljetusten päästöjen vähentäminen. Koulujen lukujärjestysten laadinnassa pyritään huomioidaan koulukuljetuksien yhdistäminen. Luodaan keskitetty lukujärjestysten koordinointi.

Hankinnan menettely, suunniteltu sopimuskausi 1.8.2022-31.5.2026 mahdolliset optiokaudet 1.6.2026 - 31.5.2027 ja 1.6.2027 – 31.5.2028 . Hankinnan arvioitu arvo sopimuskautena +optiot 8,0 – 8,5 milj €

- Hankinta toteutetaan avoimella menettelyllä Cludia sähköisellä hankintajärjestelmällä. Tarjouspyyntö julkaistaan helmikuun 2022 loppuun mennessä. Hankintapäätös tehdään sivistyslautakunnassa. Sopimuksen allekirjoittaa toimialajohtaja.
- Tarjouspyynnön valmisteluprosessissa järjestetään infotilaisuus muuttuneesta lainsäädännöstä paikallisille yrityksille. Jaetaan erillinen kutsu paikallisille yrityksille markkinavuoropuheluun. Lisäksi Hilma ilmoitus markkinavuoropuhelusta. Lähetetään

tarjouspyyntöluonnos lausunnonle palvelun tuottajille. Julkaistaan tarjouspyyntö ja tehdään hankintapäätös.

- Sopimuskauden aikana palvelutuotannon seurannassa tukeudutaan valitun palveluntuottajan tarjoamaan sähköiseen kuljetusten seuranta ja tilausjärjestelmään. Järjestelmästä voidaan seurata todellisia toteutuneita CO₂- päästöjä. Lisäksi säännölliset sopimuskatselmuksot syys- ja kevät lukukaudella. Aktiivinen poikkeamien seuranta ja palautteen antaminen palvelun tuottajille sekä kirjallinen reklamointi ja reklamaatioiden vaatimien toimenpiteiden toteuttaminen ja seuranta. Aktiivinen yhteistyö kuljetettavien lasten ja heidän vanhempien sekä opettajien ja kuljetusten valvojan kanssa.
- Merkittävää onnistumista toivotaan avoimesta vuoropuhelusta kuljetusyritysten kanssa. Haasteena koetaan mahdollinen kustannusten nousu. Päästäkö hankinnassa lain asettamaan päästövähennystavoitteeseen. Saadaanko tarjouspyynnöllä luotua aito kilpailutilanne.
- **Yhteyshenkilö, jolta lisätietoja.** Keijo Tuisku, @tornio.fi

Hankinnan valmistelun ja toteuttamisen varrella oivallettuja vaaran paikkoja

1. Hankinnan valmisteluvaihe

- Hankinnan valmistelussa on vaikea saada substanssia sitoutumaan asetettuun tavoitteeseen. Vaatii paljon yhteistyötä mm koulujen lukujärjestyksen harmonisoinnissa koulujen kesken koulukuljetusten näkökulmasta. Hankinnan valmistelu vaatii laajaa yhteistyötä hankinta-asiantuntijoiden, koulujen ja koulukuljetusten valvojan kesken sekä johdon sitoutumista vähähiilisen koulukuljetusten hankintaan.
- Pienten kuljetusyritysten investointihalukkuus sähköautoihin ei ole korkea.
- Hankintayksikkö ei saa tarjouspyynnöllä aikaan aitoa kilpailua vähähiilisyystavoitteiden saavuttamiseksi.
- Riski kustannusten nousuun nykytasosta on suuri.

2. Sopimuskausi

- Sähköisen kuljetusten seuranta- ja tilausjärjestelmän

käyttöön otolla ei saada tavoiteltuja hyötyjä muutosvistarinnan ja puutteellisen käyttöönottokoulutuksen vuoksi.

- Riskin realisoitumista voidaan vähentää tiedottamisella ja suunnittelemalla sopimuskauden alun käyttöönottokoulutus laajassa yhteistyössä kuljetusyritysten vanhempien, lasten ja koulujen henkilöstön kanssa.
- Riski korkeasta kustannustasosta realisoituu.

Hankinnan valmistelun ja toteuttamisen varrella oivallettuja onnistumisen edellytyksiä

1. Hankinnan valmisteluvaihe

- Muuttuneesta lainsäädännöstä ja meneillään olevasta kilpailutuksen valmistelusta on laajasti tiedotettava paikallisia yrityksiä. Perusteltava laajasti menettelyä muuttuneella lainsäädännöllä ja hankintayksikön toteuttamalla kaupungin kuljetuspalvelujen ostamisen uudelleen organisoinnilla.
- Järjestetään erillinen tiedotustilaisuus paikallisille yrityksille suunnattu tiedotustilaisuus muuttuneesta lainsäädännöstä.
- Kaupungin on tarjottava riittävästi julkisia pikalatauspisteitä yrittäjien käyttöön.
- Kaupungin on selvitettävä mahdollisuus saada tukirahoitusta sähköautojen latausinfraan rakentamiseen kaupunkialueelle.
- Kaupungin koulukuljetusten kustannustehokkuutta voidaan parantaa kaupungin sisäisellä kaikkia osapuolia (kaupalliset valmistelijat, substanssivalmistelijat ja johto) sitovalla valmistelutyöllä.

2. Sopimuskausi

- On seurattava sähköisen kuljetusten seuranta- ja tilausjärjestelmän käyttöä, annettava tarvittaessa lisäkoulutusta järjestelmän

käyttöön.

- Tiedotettava yhteistoiminnassa palvelun tuottajien kanssa paikallisesti ja maakunnallisesti sekä mahdollisesti valtakunnallisesti onnistuneesta toteutuksesta - > myönteisen kierteen ruokkimisen periaatteella.
- Kattava ja yksityiskohtainen raportointi toteutuneista reittikuljetuksista ja erikseen tilattavista tilapäisistä kuljetuksista. Raportoinnissa asiakasmäärät, ajetut kilometrit, toteutuneet CO2 päästöt, sähköisen kuljetusjärjestelmän käyttömäärät.
- Tarkat eritellyt raportit kuljetusyrittäjiltä sähköauton elinkaarikustannuksista

